

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Per que[...] quot modis dimittant[ur] venialia p[e]cc[at]a.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccatis

ne quo nō possumus sine intentū conse-
qui. et hoc mō necessarium est q̄ homo de
venialib; p̄mā agat: si ei remitti debe-
ant in hac vita. S; s̄m hoc nō p̄rie di-
citur teneri aliq̄s ad aliq̄d. et ideo dicēdū
est q̄ hō nō tenet ad p̄mā venialium
nisi large sumendo. s. si ei in p̄nti vita re-
mitti debeāt. **Utrū** veniale possit dimit-
ti voluntate manēte. **Ad illud** r̄ideo s̄m
Tho. vbi supra: nō p̄t tolli culpa nisi
reordine voluntas. que reordinari non
potest q̄dū in ip̄a deordinatōe manet.
als eēt duo opposita simul. et ideo nul-
lo modo veniale dimitti potest q̄dū vo-
luntas ad illud manet. **Utrū** ad re-
missionem venialis requiratur p̄ritio.
Respondeo s̄m **Tho.** vbi supra. **Peccatū**
veniale nō remittit q̄dū voluntas
manet in illo: vt iā dictum est. **Ipm** au-
tem recedere voluntate ab eo qd̄ prius
volebat est displicere ei qd̄ voluit. **Et**
talis displicētia q̄n est gr̄a informata di-
citur dolor p̄ritōis. **Et ideo** veniale sine
p̄ritione tali nō dimittit. ergo p̄teri de-
bemus de venialib; quoz memoriā ha-
bemus. et de oblitis in generali d̄ q̄bus
nō recordamur. **Utrū** homo teneat
confiteri venialia peccata. **R̄ideo** s̄m
Tho. vbi sup̄. **Confessio** ad hoc est ne-
cessaria vt penitēs satisfactiōem accipit
at s̄m modū delicti: peccato aut̄ veniali
nō debet pena taxata. qz pena illa esset
p̄portionata pene peccati mortalis. a q̄
peccatū veniale in infinitū distat. **Unde**
p̄ solā correctōem interiorē peccatū veni-
ale remitti p̄t. **Sed** an semel in anno re-
neat cōfiteri qui nō habet nisi venialia.
Dicit q̄dam q̄ in hoc casu p̄pter p̄cep-
tum eccie tenet venialia cōfiteri. **Alij** au-
tem dicūt: q̄ sufficit q̄ representet se sacer-
doti et se immunē a peccato mortali ostē-
dat. vt ad communionē admitti possit.
Preceptū em̄ est ad obligādū illos qui
habent aliqua que confiteri debent. vñ
si alicui p̄ gr̄am collatū esset vt a pecca-
to veniali immunis eēt sicut beate p̄gi-

ni est collatū nō teneret ad illud p̄ceptū.
Utrū peccatū veniale possit remitti
sine mortali. **R̄ideo** s̄m **Tho.** vbi su-
pra. **Remoto** p̄ore remouet et posteri-
us. nec posterius restituit nisi priori restitu-
to. feruor aut̄ charitatis cui veniale oppo-
nit est posterior ip̄a charitate. vñ q̄dū
ip̄a charitas nō restituit. s. p̄ dimissioē
peccati mortalis: nec feruor charitatis
reparari potest in qua repatione cōsistit
peccati venialis dimissio. et sic nō dimit-
titur ei veniale cui mortale nō dimittit.
Et norandū q̄ differētia est inter dimis-
sionē peccati mortalis et venialis. qz vnū
mortale nō dimittit sine alio. ergo si de-
remittit tibi vnū peccatū mortale: tunc
remittit tibi om̄ia peccata tua mortalia
etiā si mille haberes peccata mortalia.
Nō em̄ p̄t deus dimidiare gr̄am suā vt
dimittat p̄tem: et p̄tez nō dimittat. **Uñ**
dicitur **Deut. xxxij.** **Dei** p̄fecta sunt opa.
Et hoc quod legit̄ in euāgelio: q̄ torus
hoiēm saluū fecit in sabbaro. vñ. **Lar-**
ga dei pietas veniā nō dimidiabit. **Aut**
totum aut̄ nihil relachrymante dabit.
Sed vnū veniale bñ dimittit sine alio:
et rō est. quia nō habet cōnexionē ad in-
uicem ex p̄te auersionis sicut mortalia.
qz in eis nulla est auersio a deo. s; chari-
tas manet. et gratia dei stat cum veniali
peccato. sed nō cum mortali.
Peccata venialia octo modis dimit-
tuntur.

Venialia p̄cā p̄ que dimittunt̄
et quot mōis. **R̄ideo** octo mo-
dis. **Primo** p̄ p̄fessionem gene-
ralem q̄ fit publice cum multis. vt fit cō-
muniter post p̄dicatōem. et etiā als. **Et**
ista cōfessio habet efficaciam ad remissi-
onem venialū ex tribus. s. ex p̄ritōe cō-
fidentis. et ex humilitate confessionis. er-
go cū humilitate genua flectere debes et
caput humilr̄ inclinare quādo dicis ta-
lem confessionē generalem. **Tertio** ex oīo
ne sacerdotis q̄ dicit sup̄ populū. **Uñ**
reaf̄ vestri ops̄ deus. **Ergo** interim q̄

sacerdos dicit hanc orationem quilibet recol-
lecto corde deuote petere debet et desi-
derare hoc a deo impleri: quod sacerdos
dicat petat. Sicilicet intelligendum est
de illis qui dicunt confiteor cum sacerdote
ante missam. Secundo per deuotam pecto-
ris tonsionem exemplo publicani qui per-
cutiens pectus suam dixit. Deus propitius
esto mihi peccatori. de pe. di. i. Tres sunt
actiones. Tercio per aquam benedictam aspersionem.
de con. di. 3. Equam sale. Aliqui
habent aquam benedictam in domo sua: ut
quodammodo sepius peccant: ita et se conuer-
so in delectatione venialium aquam benedictam
recipiunt: et laudabiliter bona est talium de-
uotio. Sciendum tamen quod aqua benedicta de-
uote recepta est non irrisorie siue recipiatur
a sacerdote: siue a seipso. Et vbi cum-
que in quocumque parte corporis tetigit homines
siue in manibus siue in facie hominis bonum est.
Attamen in facie hominis coiter recipitur. et hoc
propter dignitatem. quia est nobilior pars corporis
tamen et propter quinquem sensus quibus sepius pecca-
uimus quod magis vigent in capite. Item bo-
num est habere aquam benedictam circa lectum: et as-
pergere se de sero cum ea. Et maxime circa in-
firmos. quia sepe aspergendi sunt ad effugan-
da fantasmata demonum. ps. Contra bla-
sti capita draconis in aquis. Et in conse-
cratione aque leguntur valde notabilia verba
discedant omnes fantasmi in loco in quo as-
pergitur aqua. Exemplum huius legitur quod in monasterio
quidam laicus de nouo conuersus cum esset
in articulo mortis vidit totam domum re-
pleri de formibus personis rostratis. Qui
cum significaret custodi suo. ille intelligens
quod immundi spiritus essent fecit porrigi vas
aque. et ex ea asperxit totum locum. Et cum
hoc faceret: taliter clamare cepit. Eya eya fac
quod facis. quia diaboli fugiunt summa ce-
leritate contendunt exire. alter in alterum
impingentes. Ille fortius cepit aspergere
re. et sic liberatus est eger a demonum infe-
statione. Queritur vtrum aqua benedicta sit
sacramentum. Respondetur secundum Thome. Non. Sed est
sacramentale: quasi quedam dispositio ad

sacramentum. Unde dicitur de demonum nequitas: et
venialia: et omne quod effectum sacramentorum
impedire possit. Quid cum aqua benedicta
apponitur aque non benedicta. Respondetur
deo secundum Thome. in. 4. dist. xij. Totum est
benedictum. virtus enim que acquisita est aque
ex benedictione peruenit ad aquam additam. Si-
mile dicitur oleo non secrato etc. Quarto per con-
tritionem cordis. quod bonum est immediate pre-
teriri. quando aduertis te aliquod veniale commississe
Unde Cassianus super psalmum. Ad dominum cum tribularer
dicit. Dominus nescit differre quem conpuncto
corde senserit sibi supplicare. Quinto per
orationem precipue dominicam. de pe. dist. 3. Quo-
tidianis. Unde Augustinus de quotidianis leui-
bus peccatis sine quibus hec vita non dicitur
quotidiana oratio fidelium satisfacit.
Sexto per episcopalem benedictionem
et secundum quosdam etiam per sacerdotalem. Ergo
manendum est in ecclesiis ad finem missae. et
benedictionem quam sacerdos dat in fine mis-
sae deuote suscipere debet unusquisque christi-
anus. Septimo per elemosinam largitionem.
Unde dicitur. Peccata tua elemosynis redime.
Unde canitur in quadagesima. Abscondite elemosinam in sinu pauperum.
Et sicut aqua extinguit ignem: ita ele-
mosyna extinguit peccatum. Unde ecclesiasticus. 3.
Sicut in sereno glacies: soluentur peccata
tua. Et additur quodammodo per iniuriarum dimissionem
quod est elemosyna spiritualis. Unde habetur
Lu. vi. Dimittite et dimittentur. Octa-
uo per dignam eucharistie communionem. de
con. di. ij. Cum omne crimen. Et quodammodo additur etiam
per extremam unctionem. extra de sacramento
ca. unico. De his sanctis spiritus Confiteor tamen
do conaspergor ceterorum oratione Signor edo.
dono. per hec venialia pono. Et non solum
per ista specialiter numerata. sed etiam per quodlibet
bonum opus delectent venialia. Et sicut dicit
beatus Thomas de aquino doctor sanctus
Plura vel pauciora venialia per predicta re-
mittuntur secundum quod per hoc maior vel minor feruor
operatur. quod de pluribus vel paucioribus saltim im-
plicite contritionem pertineat. Unde non oportet
terere per hoc semper omnia venialia dimittantur.